

# „Jó munkát, tanárnő!”

– drámafoglalkozás felnőtteknek –

Wenczel Imre

**Csoport:** a drámajátékban jártas felnőtt csoport, maximum 20-22 csoporttag, nők és férfiak vegyesen

**Tér:** kellő nagyságú, a játékra alkalmas terem; a létszámnak megfelelő mennyiségű szék

**A játék időtartama:** legalább 120 perc

*Megjegyzés:* Előfordulhat, hogy a témában való erős érdekeltség miatt minden tovább tart a tervezettnél. Ebben az esetben „rakjuk fel” a foglalkozás itt megjelölt első és második részét – ez tulajdonképpen a kontextus építése plusz a narratív szakasz, és hagyjuk a második foglalkozásra, alaposan ki-játszva, a dilemmával való foglalkozást/döntést!

**A fiktív világ helyszíne:** Magyarország, valahol egy közepes nagyságú városban, egy ún. elitgimnázium.

**A fiktív világ időmegjelölése:** valamelyik 2010 és 2013 közötti tanév eleje

**Tanulási területek:**

a) Egy középkorú tanárnő munkahelyváltásának dilemmája: hűség egy munkahelyhez vagy újrakezdés? *Megjegyzés:* Ebben a foglalkozásban e fontos döntés előzményeiről és magáról a döntésről játszunk.

b) Egy ún. elitgimnázium és egy alapítványi iskola oktatási-nevelési különbözőségeinek feltárulása egy magyar-történelem szakos tanár szemszögéből. *Megjegyzés:* Inkább *iskolatípusok* fantáziadús vázlata, mintsem két konkrét intézmény paramétereinek ütköztetése ez. Ha az intézmények struktúrája, létszáma stb. nagyon hasonlítana valamilyen konkrét iskolára (lásd a mellékletet), az aligha a véletlen műve, de *hangsúlyozzuk, hogy fikció az egész történet.*

**A történet:** Valós, ún. „igaz történeten” alapul, de csak az adott világ típusait tartottuk meg, akár ember-ről, akár intézményről van szó.

**Fókusz:** Milyen emberi-szakmai indítékok befolyásolják egy középkorú, idegen nyelveket nem beszélő, magyar-történelem szakos tanárnő döntését abban, hogy munkahelyet váltson, vagy akkor is maradjon korábbi munkahelyén, ha elégedetlen a helyzetével?

**Keret:** Leginkább Kővári Ilona tanárnő szemszögéből látjuk/éljük meg az eseményeket.

**Eszközök:** csomagolópapír, vastag filctoll, cellux, a létszámnak megfelelő szék, egy asztal, üres lapok, amelyekre írni lehet; „A legjobb tanárnőnek” címzett ajándéktárgyak; Mozart G-moll szimfóniájának rövid részlete iskolai „csengetésként”, a Bohém rapszódia záró gongütése

*Amit a játékvezetőnek már előzetesen tudnia kell a dráma által körvonalazott fiktív világról és a szereplőkről, azt a mellékletekben közöltük.*



## A játék I. része

### Zene

Míg körben ülve elhelyezkedünk, Mozart G-moll szimfóniájának rövid zenekari részlete szól. A játékvezető nem beszél, csak kiosztja azokat a tárgyakat, amelyekből szinte árad a szeretet és a tisztelet üzenete Kővári Ilona tanárnő iránt. Ezeket lehet nézegetni. (Pl. „A legjobb tanárnőnek” feliratú táblácskát, „Szeretettel 12. B” szövegű gravírozott tollat...)

**Játékvezetői narráció, szerep a falon** (kiegészítésre várva), a játékvezető „mese” közben is válaszol a csoport által feltett kérdésekre

*Megjegyzés:* a játékvezető teljes, komplex világ részletes ismeretével érkezik a foglalkozásra, *szinte* mindent tud a főszereplőről és a két intézményről, ami szóba jöhet, tehát mélységében ismeri Kővári Ilona teljes korábbi életútját, az elitgimnázium és az alapítványi iskola működését. Nem szabad hagynia, hogy a fiktív világ, amely több emberi sors foglalata, hiányosan vagy hibásan legyen „összerakva”. A játékok kérdéseire hiteles válaszokat kell adnia, főképpen az általa nagyon jól ismert világ szorító körülményeiről.

*Kővári Ilona, magyar-történelem szakos tanárnő lassan húsz éve tanít abban a patinás, ún. elitgimnáziumban, amelynek korábban tanulója is volt, és amelynek most hallottuk a csengetési szignálját.*

*A kezdeti botladozások után megtalálta azokat a módszereket, amelyekkel nem csupán megszerettette a tantárgyait a diákjaival, hanem kiváló érettségi eredményeket is produkált. A megalkuvások nélküli idő-*

ráfordítás és a minőségi munka versenyeredményeket is hozott, és ez ebben az iskolában fontos mércéje egy tanár megítélésének.

*Bár éppen emberi tartása és szókimondása miatt néhányszor nehéz helyzetbe került, de kis szerencsével tanári pályája, karrierje töretlen maradt. Napsugaras lénye miatt szerethető kollégái számára is. Tíz éve elvált ugyan a férjétől, de ez az alaptermészetén alig változtatott.*

*Anyagi helyzete nem túl rózsás, mert – bár a volt férj kis összegekkel hozzájárul 16 éves lányuk eltartásához – minden más költség őt terheli. Szerencsére társszerzője volt korábban egy érettségire felkészítő történelem-tesztkönyvnek, így némi kiegészítő jövedelemre tehetett szert.*

### **Játékvezetői kérdések**

*Mit jelenthet a gyakorlatban az, hogy valaki egy ilyen elitgimnáziumban dolgozik?*

*Milyen kötődések alakulhattak ki 20 évnyi munka után?*

A válaszok megbeszélése után...

### **Állóképek narrációval négy csoportban a tanárnő iskolai életének kiemelkedően kellemes és kellemtelen pillanatairól**

Arra figyelünk, melyek azok az élmények a megmutatottak közül, amelyek miatt szeret ebben az intézményben dolgozni. Megvitatjuk, milyen más összetevői lehetnek még annak, hogy a tanárnőnek soha eszébe sem jutott, hogy máshol is dolgozhatna.

### **Játékvezetői kérdés**

*Azt mondtuk korábban, hogy módszertani gazdagság jellemzi a tanárnő oktató-nevelő munkáját. Miben nyilvánulhat meg ez?*

(Pl. jó kommunikációs készség, empatikus viselkedés, kiváló szaktudás, játékvezetői képességek, kooperatív technikák, számítógépes, médiás ismeretek, digitális tábla használata...)

A válaszok után...

### **Jelenetek szervezése**

*Nézzünk meg néhány jelenetet négy csoportban arról, hogy az említett módszertani tudás birtokában miképpen kezelt nehéz helyzeteket sikeresen a tanárnő az iskolában!*

A jelenetek szólhatnak pl. a diák(ok) puskázásáról, a tanóra zavarásáról, egy-egy diák többszöri késéséről, tanári (saját) tévedés korrigálásáról, kolléga féltékenységének leszereléséről, helyettesítésről, szülő meggyőzéséről, konfliktuskezelésről (hangsúlyosan a tanárnő jó, sikeres megoldásait keressük!)

### **Narráció**

Nem csoda, hogy az iskolavezetés is megbecsüli a tanárnőt. A demokratikus légkörű intézményben egyébként is hagyják dolgozni a tanárokat, nincsenek felesleges ellenőrzetések, bízik az iskolavezetés abban, hogy a kollégák jól végzik a munkájukat. És ez eddig bevált. A siker pedig vonzza az okos és igényes tanulókat (persze főképpen szüleik döntése nyomán) az intézménybe, talán ez a legfőbb haszna az erőfeszítéseknek. Nem kell tehát attól félniük a tanároknak, hogy munka nélkül maradnak ebben az iskolában.

*Milyen jelei lehetnek annak, hogy az iskolavezetés is megbecsüli Kővári Ilonát?*

(A válaszok után megbeszéljük azt is, hogy mit veszítene a tanárnő, ha el kellene mennie ebből az iskolából. Pl. jó kapcsolatait a tanulókkal, kollégákkal, iskolavezetéssel, a rutin biztonságát, az eddig felhalmozott speciális tudás használhatóságát...)



## **A játék II. része**

### **Játékvezetői narráció**

Minden oka meglehetett tehát Kővári Ilona tanárnőnek arra, hogy ne érezze rosszul magát a munkahelyén. Sikeres, jó tanár volt, és ez elégedettséggel töltötte el.

Néhány hónapja azonban olyasmi történt az iskolában, amire ebben az intézményben még nem volt példa. Az igazgatóhelyettes nyugdíjazása után új, korábban ismeretlen kolléga került a gimnáziumba egy másik városból – rögtön az igazgatóhelyettesi posztra. Szórakoztató, fiatal, jóvágású férfi, matematika-számítás-technika szakos. Azonnal megosztotta a női dolgozókat, valaki rögtön utálta, mások nagyon megkedvelték. A férfiak tartózkodóan viselkedtek vele, de az igazgató mintha eltűnt volna, mindenütt az új vezető tűnt fel, intézkedett, diktált...

Kövári Ilona tanárnő zsigeri utálatot érzett. És valami egyébként is furcsán megváltozott az iskolában. Nem tudni, miért, kevesebb lett a hangos nevetés, különböző pletykák indultak el, valamiképpen megkeseredett a szája íze a tanároknak. Pedig nem tett semmi rosszat az új igazgatóhelyettes, csak aprólékosan ellenőrizte az adminisztrációt, a naplóbeírásokat és egyebeket, és csipkelődő, humorosnak látszó stílusban beszélt a beosztottakkal.

Kövári Ilona tanárnőnek például már kétszer is szólt, hogy elfelejtette beírni a naplóba a tanóra témáját és számát (ilyesmi korábban nem okozott problémát az iskolavezetésnek), és kérte, hogy „rögtön pótolja, mielőtt a várába köveket dobál”.

Szóval valami elromlott. Más érzésekkel indult a tanárnő reggelente az iskolába, megjelent a gyomorszája körül az az enyhe nyomás, amit utoljára akkor érzett, amikor tíz éve a válóperes bíróhoz indult.

### **Naplórészlet és ami mögötte lehet**

A tanárnő naplóbejegyzése 201\* novemberében: „*Muszáj valamit kitalálnom, mert megbolondulok ebben a taposómalomban.*”

### **Stilizálás**

A drámatanár arra kéri a játszókat, hogy négy csoportban *stilizált megjelenítéssel mutassák meg, szerintük milyen események válhatták ki a naplóbejegyzést.* (Ha esetleg nem lenne ötlete a csoportoknak a formára, a játékvezető segíthet, pl. ajánlhatja „gépezet”, „futószalag”, „daráló”, „pletykázó csoport”, „súlyos mondatok, szavak” létrehozását és előadását.)

### **Forró szék**

(A játékvezető Kövári Ilona tanárnő szerepében, a csoport a lányának a szerepében faggatja.)

Rövid narrációval és szervezéssel készítjük elő a tanárnő „kikérdezését”. Azt ugyanis tudjuk, hogy a tanuló továbbra is kedvelik; az iskolavezetés nem jelzi, hogy bármi probléma volna vele. *A lánya azonban otthon érzi, hogy valami baja van édesanyjának, mert gyakran szomorú.*

A tanárnő (a tanár szerepben) többek közt a következőket mondja el a kérdésekre válaszolva:

- Nem tudja pontosan, mitől érzi rosszul magát, de már keresi, hogy önmagában rejlik-e a hiba, vagy valami, valaki más miatt érzi ezt.
- Eluralkodtak rajta az érzelmei, úgy érzi, mintha rabszolgamunkát végezne a munkahelyén, pedig korábban nem voltak ilyen problémái, mindig örömmel dolgozott.
- Attól tart, hogy az új igazgató helyettes addig „tréfálkozik” vele, amíg egyszer elveszíti a fejét, és indulatos megnyilvánulása miatt állása is veszélybe kerülhet.

### **Egyeztetés**

Előkészítjük a fő dilemmát. Kérdés: valóban veszélybe kerülhet-e a tanárnő állása, ha az általa pimasznak vélt felettesét rendre utasítja. (Bármilyen válasz érkezik itt a csoporttól, maga a kérdés is jelzi az informális kapcsolatok közegének sérülését.)

### **Játékvezetői narráció**

Napról napra, hétről hétre ugyanolyan feszült a hangulat az iskolában, főképpen az ún. „tanáriban”. A legnagyobb probléma az, hogy nem tudják, vagy nem merik egymással megbeszélni a kollégák, hogy mi történik velük. A tanárnő számára talán utolsó csepp a pohárban, amikor hiába kéri a korábban olyan megértő igazgatótól, hogy meglátogathassa szívinfarktussal kórházba került legjobb barátnőjét.

Aznapra váratlanul még délutánra is beosztja az igazgatóhelyettes folyosós ügyeletbe az érettségizőkhöz. (Ebben az iskolában akkor egyszerre zajlik a tanítás és az ún. őszi érettségi.) Részben érthető ez, hiszen mindenkire szükség van ilyenkor, másrészt a tanárnő úgy érzi, dolgozik eleget az iskoláért szabadidejében is, hogy kivételt tegyenek vele.

Az igazgatóhelyettesrel folytatott vitában elveszíti a fejét, és indulatosan szól vissza, mire a főnöki válasz: „**Nem muszáj ebben az iskolában dolgozni.**” És még utána szól: „**Jó munkát, tanárnő!**”

Míg az ügyeletben ücsörög, a tanárnő többször visszajátósza fejben ezt a megalázó beszélgetést, és egyre indulatosabb lesz tőle. Korábban nem gondolkodott volna szélsőségekben, de most elragadják az indulatai. Fantáziájában szélsőséges megoldások felé sodródik. Képzletben leveleket ír; elhatározza, hogy azonnal felmond, és a médiában mondja el, miért tette; tanú jelenléte nélkül felfofozza az igazgatóhelyettest – ilyeneket gondol. *(A narráció a történetbonyolítás szempontjából fontos információk megtartása mellett – szükség szerint, a csoport pillanatnyi állapotától függően – rövidíthető. Az említett „szélsőséges megoldások” a résztvevőkkel együtt is gyorsan összeszedhetők.)*

*A játékvezető itt elindítja az iskola csengő-hangját, a Mozart-zenét. Rövid ideig hagyja szólni, majd folytatja a narrációt.*

Éppen véget ér az ügyelet, amikor jelez a tanárnő telefonja. Hívás érkezik abból az iskolából, ahol Koch Mária barátnője tanít. Hallgassuk meg ezt a telefonbeszélgetést!

### **Telefonbeszélgetés**

A két tanítási nyelvű iskola igazgatója hívja fel Kővári Ilona tanárnőt. *(Ez mehet felvételtől is.)*

– Jó napot kívánok! Peindl László vagyok, az Angol-Magyar Két Tanítási Nyelvű Alapítványi Iskola igazgatója és tulajdonosa. Koch Mária tanárnőtől kaptam meg a telefonszámát.

A kollégát jelenleg is műtik, az orvosok szerint igen súlyos az állapota. Infarktusa volt, szívkoszorúereket kell cserélni majd, de remény van a felépülésére. Nem valószínű, hogy dolgozhat a továbbiakban, le fogják rokkantositani. Azt ajánlotta nekem, hogy Önt kérjem fel a helyettesítésére. Ezt én most azonnal meg is teszem, mert megbízom az ítéletében, és nem várhat túl sokáig a szakszerű helyettesítés.

Megtiszteltetés lenne számunkra, ha teljes állásban átjönne hozzánk. Tájékozódtam egy kicsit. Tudom, nem lesz egyszerű a döntés, de higgye el, nagyon jól fogja érezni magát nálunk, és főképpen majdnem a dupláját keresheti, mint a jelenlegi munkahelyén. Nagy szükségünk van Önre és a munkájára. Kérem, most még ne mondjon semmit, ha szeretné megfontolni az ajánlatomat, akkor jöjjön el hozzánk, az iskola, nézzen körül, beszéljünk a lehetőségekről! Kedves tanárnő! Lenne kedve hozzá?

*(Kis csend után...)*

– Hát ez most nagyon hirtelen jött. De a beszélgetésre és az iskola meglátogatására mindenképpen elmegyek...

– Köszönöm, egyelőre ez elég is nekem, az időpontról majd egyeztetünk, örülök, hogy megfontolja, szeretettel várjuk.



## **A játék III. része**

### **Játékvezetői narráció**

Természetesen a tanárnő korábban sokat beszélgetett a barátnőjével az iskoláról. Tudja róla, hogy 10 éve működik, és szinte csak jót hallani felőle, egyre nagyobb a keresettsége már országos körzetben is. Felkészül az igazgatóval folytatott beszélgetésre. Már nem tűnik olyan távolinak egy esetleges munkahelyváltás.

### **Játék**

A vezető azt kéri a játékosoktól, hogy **párosával hozzanak létre egy 10 elemből álló „sajnos-szerencsére”** kezdetű párbeszédet, melynek logikai elemei szorosan kapcsolódnak egymáshoz. A tanárnő mérlegelje a helyzetét ebben a játékban! *Pl. „Sajnos nem hagyhatom itt az iskolát, mert...”; „Szerencsére lesz, aki a helyemre áll, és az új munkahelyemet is megkedvelem majd...”*

### **Zene**

A játékvezető megszólaltatja az előkészített Queen-zene részletét, a záró gongütést.

### **Játékvezetői narráció készíti elő a fórumszínházat**

*Ez az alapítványi iskola csengőhangja. Az igazgatója fogadja Kővári Ilonát, miután a tanárnő meglátogatta a kórházban az éppen magához tért barátnőjét, és keresztül-kasul bejárta az intézményt. A barátnőjével még nem nagyon tudott beszélgetni, de megígérte neki, hogy jó kezében lesznek a tanítványai. Egyébként igen jó benyomásai voltak mind az épületről, mind az iskola működéséről. De elég tapasztalt ember Kővári Ilona ahhoz, hogy ne higgyen azonnal az első felszínes benyomásnak.*

A játékvezető az alapítványi iskola igazgatójának szerepében fogadja a csoport által felkészített szereplőt, Kővári Ilonát. Azt kellett a beszélgetés előtt egyeztetnie a csoportnak, hogy mit szeretne megtudni a tanárnő az esetleges új munkájáról. A játékvezető szerepben azzal a biztonsággal szólal meg, ami mögött tudás, tapasztalat és főképpen elég pénz áll. Az igazgató élete fő céljának tekinti az általa tíz éve alapított intézmény példamutató működtetését. (Van egy másik cége is, amelyet az öccse és az édesapja visz; ez egy igen jól jövedelmező útépitő és karbantartó vállalat. Tehát, ha baj lenne az iskola finanszírozásával, onnan egy ideig gond nélkül áthozhatók kisebb-nagyobb összegek.)

Hangsúlyozottan, nagyon tiszteli (és ezt elvárja munkatársaitól is!) az eredményeket felmutatni képes embereket, így beszél Kővári Ilonával is.

Az alábbiakról biztosítja a játékvezető szerepben Kővári Ilona tanárnőt:

- Bár az alapfizetése ún. közalkalmazotti lesz, mint a többi tanárnak, de minden perc túlóráért, többletmunkáért, eredményért, konzultációért fizet az intézmény, tehát valószínűleg kb. a dupláját keresheti nettóban annak, amit jelenleg.
- A gyerekek és a szülők kérhetnek délutáni foglalkozásokat azoktól a kollégáktól, akiket megkedveltek, vagy plusz szolgáltatást szeretnének tőlük. Ilyen felkérés esetén az óradíj eleve a duplája annak, amit közalkalmazottként kap. Pl. drámafoglalkozás, szinkörvezetés, vers- és prózamondás, korrepetálás vagy egyéb jöhet szóba...

Feltételeket is szab az igazgató!

- Egy osztályfőnök bármikor, akár éjjel is rendelkezésére áll a szülőnek/tanulónak/iskolának, ha a helyzet úgy kívánja. (A tanárnőnek a 9. osztályt kellene átvennie a barátnőjétől.)
- Az iskola iránti lojalitás kötelező, szerződésben rögzített. Ha „kifelé” bármilyen kompromittáló információt ad az iskola munkatársa, az egyezkedés nélküli azonnali elbocsátással jár. (Erre mond példát is a játékvezető az igazgató szerepében.)
- A jó eredmények plusz anyagi juttatásokkal járnak, de a tanár hiányzása vagy helyettesítésének kényszere pénz elvonásával jár, hiszen ezt az összeget oda kell adni a helyettesítő kollégának.
- Legalább egy héttel előre írásban be kell jelentenie a tanárnak, ha más elfoglaltsága van, és helyettesíteni kell, egyébként nem mehet el, vagy levonják az okozott kárt a fizetéséből.
- A számítógépes, digitális adminisztrációt (nincs papírmunka, kézírásos napló, ellenőrző...) napra készen kell vezetnie a tanárnak. (Tanmenetek, naplók, érdemjegyek, üzenetek/beírások, leltározás...)

## Zene

A beszélgetés végén, szinte azt könyörtelenül lezárva a játékvezető megszólaltatja az előkészített Queen-zene részletét, a záró gongütést.

## Játékvezetői kérdés szerepen kívül

*Szerintetek milyen döntési irányba viszi Kővári Katalin tanárnőt ez a beszélgetés? (Mint ismeretes, a barátnőjét a részletekről egyelőre nem tudja kikérdezni.)*

A válaszok (**egyzetetések**) akár a **váltás** akár a **maradás** irányába mutatnak, a játékvezetői narráció és játékszervezés a következő lehet...

## Mímes játék szervezése

*Mint egy nagy tudású jós, bepillantunk a tanárnő jövőjébe. Nézzük meg **mindkét lehetőséget** közelebbről **mímes játékban, narrációval négy csoportban!***

- Az egyik változat tartalmazza azt a KÉT lehetőséget, amelyben Kővári Ilona tanárnő maradt a korábbi elit-iskolában! Egy pozitív és egy negatív kicsengésű változatot kérünk!
- A másik KÉT lehetőség mutassa meg, milyen élete/sorsa lehet a tanárnőnek, miután szerződéses munkát vállalt a két tanítási nyelvű alapítványi iskolában! Ez a lehetőség is tartalmazzon egy jó és egy rossz változatot!

## Mímes játékok narrációval

A konvenció alkalmazása felmutatja, milyen érzelmi/logikai megközelítésben élik meg a játszó a vizsgált dilemmát. Ezután érdemes még reflexiókat kérni, és hagyni, hogy a drámafoglalkozás után hadd érjenek meg a résztvevőkben a fiktív világban megfogalmazott/megélt tapasztalatok. (A játékvezető nem tudja, miképpen döntene ebben a helyzetben.)

## Reflexiók, nyitott mondatok befejezése

A foglalkozásvezető azt kéri a játszóktól, hogy az egész csoport által megmutatott lehetőségek alapján egyenként fejezzenek be egy általuk választott nyitott mondatot!

A nyitott mondatok változatai:

A) *Örülök, hogy maradtam a korábbi iskolámban, mert...*

B) *Örülök, hogy nem maradtam a korábbi iskolámban, mert...*

## Zene

A játékvezető a nyitott mondatok befejezése után mindkét zenét megszólaltatja szignálként.



## Mellékletek

a „**Jó munkát, tanárnó!**” című drámafoglalkozáshoz

*Megjegyzés:* Az alábbi adatokat csak akkor kell felhasználni, ha a játék igényli! A játékvezetőnek viszont végig képnben kell lennie, és ha szükséges, rámutatni az alábbi összefüggésekre!

### **KÖVÁRI Ilona tanárnó típusrajza**

1. Magyar-történelem szakos középiskolai tanár.
2. Kreatív, sikeres, a diákjai is szeretik.
3. Szülei Csongrád megyei tanyán laknak jelenleg is; idős emberek, de a háztáji gazdálkodásból megélnék, úgy-ahogy.
4. A tanárnó 20 éve egy elitgimnáziumban tanít (történelmet kevésbé, inkább magyart); időszakonként drámajátékkal, színjátszással is foglalkozik.
5. 2010 áprilisában 42 éves.
6. Tíz éve elvált. Volt férje, Kovács Károly, színházi ügyelőként dolgozó színész, jelenleg munkát keres.
7. Gyermeke: Kovács Ilona (16) együtt lakik még édesanyjával – képzőművészeti szakközépiskolás (de színész szeretne lenni).
8. Barátnője: Tarné Koch Mária (53) – magyar-történelem szakos tanár; jelenleg súlyos beteg.
9. Másfélszobás, összkomfortos panellakásban lakik a lányával együtt (a 2. emeleten) abban a városban, ahol dolgozik.

### **KÖVÁRI Ilona tanárnó „sorskönyve”**

*1. Egy Csongrád megyei tanyán született („az isten háta mögött”) 1968-ban.*

Jellemző, hogy a tanyát nemrégiben meghirdették, de kiderült, hogy szokásaik, életmódjuk miatt sem, de a tanyaért kínált összeg miatt sem tudják az ott lakók (a két öreg és két középkorú gyermekük) elhagyni a helyet. Így a tanárnó öreg édesapja, édesanyja és két felnőtt testvére most is ott dolgozik, és úgy-ahogy megél a munkájából. (A hirdetés részletei: „\*\*\*-tól kb. \*\* km-re, a betonúttól kb. 150 m-re, nagy osztott területtel, melyből a tanya kb. 4000 m<sup>2</sup>, a szántó 19.391 m<sup>2</sup> és a legelő kb. 18.000 m<sup>2</sup>. Az ingatlanban 3 szoba, konyha, fürdő és egy tároló található. Van egy melléképület, melyből kisebb átalakításokkal lakóingatlant lehet kialakítani. A tanyában gázfűtés és vezetékes víz van, de ezen kívül fűtő kút és gémes kút is megtalálható. Három nagy disznóól és egy nagy birkahodály is van, mely betonlappal vályogból, fémvázalattal épült. A területen található egy mesterséges halastó is! Az ingatlan körül elég nagy szőlő és gyümölcsös van.”)

*2. Egy 10 évvel idősebb nővére is van, aki korábban egy nagyvállalat üzletkötője volt. Ági sokat segített abban, hogy Ilona tanulhasson, tanár lehessen. Tulajdonképpen ő „mentette ki” a tanyasi közegből.*

*3. Kövári Ilona a családban a „legkisebb királylány”. Testvérei időrendben: nála 10 évvel idősebb Ágnes, 7 évvel idősebb Gábor, 5 évvel Eszter és 3 évvel idősebb Boriska. (Gábor és Eszter maradt otthon.)*

*4. Koch Mária tanárnó javasolta, hogy járjon az általános iskola után középiskolába, és azóta is anyai jó barátja Ilonának, aki végül elvégezte a magyar-történelem szakot az ELTE bölcsészkarán.*

*5. Budapesten 1988-ban (Ági, a testvére fizette az albérletét, de amikor lehetett, ő is dolgozott a tanulás mellett) megismerkedett a sármos, bár kissé széltoló színésztanonc Kovács Károllyal, akivel egy év múlva összeköltözött, és házasságot kötött.*

*6. Jó eredménnyel végzi az egyetemet, diplomamunkáját „Csoportos játékok az irodalomtanításban” címmel írja.*

*7. Nem csupán szerencséje van, Ági, a nővére is sokat segít abban, hogy a mind rapszodikusabban munkát találó férj mellett tudjon keresni, és jó állása legyen: egy vidéki elitgimnáziumba kerül magyar-történelem szakos tanárnak.*

*8. Ilona természetesen abba a városba költözik, ahol a munkahelye van, férje pedig követi a másfél szobás panellakásba. (A férj – ahogy mondani szokás – nem bír a vérével, így kisebb-nagyobb összeveszések és kibékülések, 10 évi házasság után elválnak. A lánya 6 éves akkor. A bíróság a gyereket az anyának ítéli, az apát gyerektartási díj megfizetésére kötelezi. Ekkortájt Károly már többször nem dolgozik, mint igen, rejtély, hogy mi-ből él. Gyerektartást nem, vagy alig fizet, és nincs is miből letiltani.)*

*9. Ilonának igen sokat kell gürcölnie, hogy megfelelő színvonalon fenn tudja tartani kétagú családjának életszínvonalát. A férfiakban nem bízik, de a gyereket egyedül nevelő tanárnőt nem is nagyon keresik a férfiak hosszabb távú kapcsolatra. Így tulajdonképpen ebben a vonatkozásban egyedül marad.*

*10. Kiválóan és eredményesen végzi a munkáját – bár korábban több konfliktusa volt – de mióta világossá vált, hogy az ő munkamódszerei több eredményt hoznak az iskolának, mint azonos szakon dolgozó kollégáinak a gyakorlata, legalább békén hagyják.*

11. *Nagy dilemma előtt áll*, amikor súlyos beteg barátnője, Tarné Koch Mária beajánlja a főnökénél abba az alapítványi iskolába, amiben – az ígéret szerint sokkal többet kereshetne, és legalább olyan kreatív munkát végezhetne, mint jelenlegi elit iskolájában. (Ha merne vagy akarna váltani, újra kezdeni!)

#### **Az ún. elitgimnázium néhány típusparamétere**

- Csak a legmagasabb pontszámokkal lehet bekerülni az iskolába.
- Rendszerint van hat- vagy nyolcosztályos részlege.
- Egyetemi, főiskolai felvételre készít, szakmát nem ad.
- Ún. „versenyistálló”.
- „Illik” a tanulóknak egy-két középfokú nyelvvizsgát letenni a középiskolás évek alatt.
- Az érettségi és a felvételi eredmények általában nyolcvan százalék fölött...

#### **Az Angol-Magyar Két Tanítási Nyelvű Alapítványi Iskola paramétere**

Egy kb. 100 ezer főt számláló városban több éve működik egy magántulajdonú, ún. „fizetős” iskola. Van általános iskolai és középiskolai részlege is. A tanulók szülei havonta – szerződésben foglalt – nagyobb összeggel járulnak hozzá az intézmény költségvetéséhez. (Az alapítványt még nagyobb összeggel is támogathatják, de a tanítási, nevelési programba az aláírt szerződés szerint nem szólhatnak bele. Konkrét javaslatokat azonban tehetnek, és havonta egy alkalommal személyesen, négy szemközt beszélhetnek gyermekük bármelyik tanárával.)

A nagyobb anyagi áldozatot hozó szülők pénzükért cserébe gyermekeiknek igényes és magas színvonalú (luxus) iskolaépületet és két tannyelvű oktatást-nevelést kapnak. Az épületben pedig tiszta, ápoltság, esztétikailag is vonzó osztálytermek, közösségi terek, kiválóan működő és mindig tisztán tartott vizesblokkok (vécék, zuhanyozófülkék, higiéniai eszközök) található. Az oktatás két tanítási nyelvű, a hangsúly az angol nyelven van. A kiemelt fontosságúnak tartott tárgyakat 8. évfolyamig angolul és magyarul, a 9. évfolyamtól angolul tanulják a gyerekek (matematika, fizika, kémia, földrajz, történelem). A tanár végszükség esetén magyarul is megszólalhat a tanórán, ha valamit végképp nem értenek a tanulók. Érettségit mind közép, mind emelt szinten magyarul és angolul is tehetnek a végzősök. Az angol középfokú nyelvvizsga már 9. évfolyamon kötelező; a továbbhaladás követelménye.

## **Az ördög**

– Paulo Coelho *Az ördög és Prym kisasszony* című regényének ötletéből –

Polgár Mónika

**A csoportról:** Összeszokott társaságoknak ajánlható, elsősorban fiataloknak, fiatal felnőtteknek.

*Az a csoport, akiknek az eredeti vázlat készült egy 14 főből álló baráti társaság, 28-35 év közöttiek. Budapestiek, legtöbbjüknek már családja van. Átlagos munkahelyeik és ebből fakadóan kisebb-nagyobb egzisztenciális problémáik vannak. Kisebb csapatokban gyakran járnak össze, évente egyszer pedig közösen töltenek el néhány napot – gyerekek nélkül – egy nógrádi kis faluban. Drámás jártasságuk nincs, de régi szerepjátékos gyakorlatuk van. A dráma a nógrádi nyaralás egyik esti programjaként szerepel.*

**A dráma időkerete:** 180 perc

**Téma:** félelmekkel való szembenézés, kísértés

**Fókusz:** Hogyan reagálnánk, ha olyan erős kísértés érne, amivel megvalósíthatnánk vágyainkat, ám ez a kísértés átlép minden erkölcsi és társadalmi törvényt? Milyen következményei lehetnek a döntésünknek?

**Kerettörténet:** Egy valaha szebb napokat ért falucskába ellátogat az Ördög, és ajánlatot tesz: ha három napon belül megölnék maguk közül valakit, olyan jutalmat kapnak, amivel újra felvirágoztathatják a falut, vagy akár saját életüket.

**Kellékek:** Cetlik fogalmakkal, szerepkártyák, etikett-címkék, filctoll, falurészlet képe, nyomtatott levél, két gyertya, gyufa, fekete maszk, kitömött nagy utazótáska, regisztrációs űrlap, 100 eurós bankjegy, 6 db egyszerű velencei maszk.

**1. Bevezető játék három csoportban,** az óra témájának, hangulatának felvezetéséhez

Az alábbi fogalmak közül kell kiscsoportonként 3 vágyat és 3 félelmet kiválasztani, ami szerintük a legtöbb ember számára a legfontosabb lehet az elégedett, boldog élethez, illetve amitől a leginkább tartanak az életben. (A fogalmak között vannak átfedések.) *Ezek a vágyak és félelmek természetesen ismertek a felnőttek számára, de érdemes összeszedni, rangsorolni, kimondani őket. Ez segítheti a későbbi játékot.*